

“Güç, cesaret ve yaşama arzusu üzerine
muhteşem bir hikaye.”

- Booklist

HİÇ KİMSENİN ÇOCUĞU

MARIE BALTER ve
RICHARD KATZ

hayykitap
EDEBİYAT

“Marie’nin olağandışı hikayesi, on dokuzuncu yüzyıl edebiyatını
çağırıştırıyor, adeta Jane Eyre ya da David Copperfield gibi.”

The New York Times

“Muazzam tespitleri ve mutlu sonuyla, her okuyucuyu etkileyecek
harika bir hikâye.”

Kirkus Reviews

“Sana Gül Bahçesi Vadetmedim ekolünden bir eser.”

Dr. Carl Salzman

Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi

“Eğer bir şeylere devam edecek gücünüz kalmadığını düşünüyorsanız,
bu tam size göre bir kitap.”

Peder John Catoir

Cristophers Kilisesi Müdürü

“Güç, cesaret ve yaşama arzusu üzerine muhteşem bir hikâye.
Şiddetle tavsiye edilir.”

Booklist

“İşte burada, ejderhanın karşısına dikilen ve mücadelesinde
galip gelen bir kadın var.”

Phil Donahue

“Hiç Kimsenin Çocuğu beni gözyaşlarına boğdu...
Azmin, insanı özgürleştiren gizemine yönelik mükemmel bir övgü.”

Dr. M. Scott Peck

Az Seçilen Yol’un Yazarı

“Marie’nin acıları da başarıları da insanı gözyaşına boğan cinsten...
İnsanın ne denli dayanıklı bir varlık olduğuna ve kişinin kendini
iyileştirebilme gücüne dair dokunaklı bir öykü.”

Dr. Edward J. Khantzian

Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi

“Marie’nin öyküsü son derece dramatik ve sıra dışı.
Marie, içindeki müthiş güce ve kararlılığa dayanarak,
azimle kendini iyileştiren bir kadın.”

The Boston Globe

Hayykitap - 953
Edebiyat - 213

Hiç Kimsenin Çocuğu
Marie Balter ve Richard Katz

Orijinal adı: *Nobody's Child*
İngilizce Aslından Çeviren: Bilgesu Yaprak

Hayykitap Genel Yayın Yönetmeni: Rauf Baysal
Yayın Direktörü: Handan Akdemir
Kapak Tasarımı: Emir Tali
Sayfa Tasarımı: Turgut Kasay

ISBN: 978-625-7479-69-1
1. Baskı: İstanbul, Nisan 2022

Baskı: Yıkılmazlar Basım Yay.
Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B
Güneşli - İstanbul
Sertifika No: 45464
Tel: 0212 630 64 73

Hayykitap
Zeytinođlu Cad. Şehit Erdoğan İban Sk.
No: 36 Akatlar, Beşiktaş 34335 İstanbul
Tel: 0212 352 00 50 Faks: 0212 352 00 51
info@hayykitap.com
www.hayykitap.com
facebook.com/hayykitap
twitter.com/hayykitap
instagram.com/hayykitap
Sertifika No: 12408

© Bu kitabın tüm hakları
Hayygrup Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.
Yayınevimizden yazılı izin alınmadan kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

HİÇ KİMSENİN ÇOCUĞU

Marie Balter ve Richard Katz

İngilizce Aslından Çeviren: Bilgesu Yaprak

Umudu arayan herkese...

YAZARLAR HAKKINDA

Marie Balter, MD., Ph.D.

Marie Balter'in içindeki cesaret, umut ve maneviyata olan bağlılığı, onun yalnızca akıl hastalığına karşı verdiği yirmi yıllık bir mücadeleden kurtulmasına değil, aynı zamanda akıl sağlığı alanında seçkin bir kariyer inşa etmesine de yol açtı. Marie, hayatları akıl hastalıklarından etkilenen insanlar için umut ve vizyon duygusu sağlamayı amaçlayan ve kâr amacı gütmeyen bir toplum ruh sağlığı tedavisi, eğitim ve araştırma merkezi olan Balter Enstitüsü'nün başkanıdır. Marie yüksek lisans eğitimini Harvard Üniversitesi'nde tamamladı ve Salem Üniversitesi tarafından kendisine fahri doktora unvanı verildi.

Richard Katz, Ph.D.

Hayatını çeşitli şifa çalışmalarını saygıyla desteklemeye adanmış olan Richard Katz, lisans eğitimini Yale Üniversitesi'ni tamamladıktan sonra Harvard Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümünde doktora yaptı. Yaklaşık yirmi yıl boyunca Harvard'da öğretmenlik yapan Katz, şu anda Saskatoon- Kanada'daki Saskatchewan Federal Üniversitesi'nde çalışıyor. Dünya çapında birçok geleneksel şifacıyla ve toplum sağlığı sisteminde çalıştı ve *Boiling Energy* (Kaynayan Enerji): *Kalahari-Kung'da Toplum Sağlığı* adlı kitabı Harvard Üniversitesi Yayınları tarafından basıldı.

İçindekiler

Önsöz, <i>Richard Katz</i>	11
1. Bir Korku Yuvası	23
2. Anne ve Baba	26
3. Azize Therese'in Evi	38
4. Kale	45
5. "Bu senin Annen"	61
6. Kale'ye Dönüş	68
7. "Tedaviler"	84
8. Dış Dünya	94
9. Arka Koğuş	105
10. "İşte Şimdi Gerçekten Delirdim"	117
11. Hayatta Kalma Mücadelesi	131
12. Adım Adım	144
13. Joe	156
14. Şifa Çalışması	175
15. Harvard	185
16. Akıl Hastalarının Sesi	199

Teşekkürler

Yolculuğu boyunca Marie'ye yardım eden herkese:

William Akers
Adele Anderson
Dr. Yitzak Bakal
Bruce Balter ve eşi
Rahmetli Joseph Balter
Anthony Barbara
Rahmetli Jack ve Barbara
Dr. Peter Barker ve ailesi
Hemşire Roberta Brinker
Dr. Sheldon Brown
Linda Budd
William Budd
Lay Carmelites, Danvers Papazlar Meclisi
Rahmetli Margaret Christie
George Christo ve ailesi
Rahmetli Rosalie Ciarmitaro
Rahibe Mary Clarissa
Sherri Cohen
Lee Collier
Peder Alan Crowley, O.C.D.
Rahmetli John DeSantis ve Ailesi
Susan Duggan
David Eaton ve ailesi
Rahmetli Rahibe Eaton
Hemşire Barbara Edell
Dostlarım, 'Beach Court Çetesi'
Virginia Frontiero
Rahmetli Hemşire Rose Godbout
Thelma Grant
Donald Greenough
Rochelle Hale

Walter Jankowski ve ailesi
Eski Senatör Jack King
David Kline
Dr. Constantine Kostas
Rahibe Genevieve Kunkle, S.S.N.D.
Dr. Ruth Lord
John Mahoney ve eşi
Lois Mansfield
Hemşire Lee McLaughlin
Rahmetli Catherine Montagnino
Chester T. Morrison ve eşi
Shirley Needham
David Norman ve eşi
Rahmetli Edna O'Brien
James Oien
Mary Orlando
Mary Pauline
Joan Rapp
Filomena Rodolosi ve ailesi
Rahmetli Lena Scuderi ve ailesi
Rahmetli Peder Sephton
Doktor Howard E. Stone
Ruth Tefferteller
Lori Turlo
Louis Turlo ve eşi
Hemşire Dorothy Vaitkunas

Ve bu kitabın hazırlanma sürecinde emeği olan herkese:

John Anderson, Calvin Barnes, Celeste Barnes, Peg Bowen,
Cynthia Brehmer, Cathy Jankowski, Phyllis Karas, Eber Hampton,
Paul Jacoby, Merloyd Lawrence, Carl Salzman, Freema Shapiro,
Bruce Shatswell, Rick Weissbourd, Ana Wexler, Bob Williamson
ve özellikle de Verna St. Denis.

Son olarak, Marie'nin ev arkadaşı, dostu ve iş arkadaşı olan
Barbara Thompson'a, desteği ve yardımları için teşekkürler.

Önsöz

Richard Katz

Marie Balter, neredeyse tüm hayatı boyunca ruh hastalıklarıyla mücadele etti. İlk olarak kendi ruhsal problemleri ile başlayan mücadelesi, son yıllarda başkalarının rahatsızlıklarını da kapsar hale gelmiş durumda. Marie, bir dinlenme alanından ziyade hareket noktası niteliği taşıyan ofisindeki işlere ek olarak Boston ve New England eyaletlerinde toplum ruh sağlığı programları üzerinde çalışıyor. Şimdilerde altmışlı yaşlarında olan Marie'nin de genç yetişkinlik yıllarında yirmi sene boyunca hapsedildiği Sutton Devlet Akıl Hastanesi'nin geçmiş ya da mevcut hastaları, şu anki danışanlarının büyük bir çoğunluğunu oluşturuyor.

Marie ve ben 1982 senesinde, Harvard'da tanıştık. Kendisi yüksek lisans eğitimi kapsamında benimle birkaç ortak ders alıyordu. İlk konuşmamızda, Sutton State Hastanesi ve Harvard arasındaki mesafe gözüme oldukça yakın görünmüştü. Marie hayatını sıradan bir insan olarak sürdürüyor, onu akıl hastaları için hizmet veren bir kurumun arka koğuşlarından, seçkin entelektüellerin yer aldığı bir okula getiren olağanüstü yolculuğu özenle ve alçak gönüllülikle anlatıyordu.

Lakin şimdi, onu daha da iyi tanıdıkça ve o yolculuğu ortaya çıkaran mücadeleler hakkında daha fazla şey öğrendikçe, Sutton State ile Harvard arasındaki mesafe artık gözüme çok uzun görünüyor. Özellikle Marie'nin duyarlılığının ve yeteneğinin, ilgisiz, hatta zalim bir akıl hastanesine kapatıldığı bilgisini göz önünde bulundurduğumuza, bunun mucizevi bir şey olduğunu düşünebiliriz. Ancak Marie'nin o akıl hastanesinden

çıkıp başarılı ve yenilikçi bir akıl sağlığı çalışanı olarak yeniden doğması sadece basit bir mucize olarak değerlendirilemez. Kendi kendini iyileştirmeye olan adanmışlığı, faydalı bir ortam yaratma konusundaki ısrarlı girişimleri ve çevresindekilerden destek alma konusundaki isteği, iyileşme sürecinin dikkatli ve cesur bir şekilde kendini incelemesinin ve yoğun çalışmalarının bir sonucu olduğunu göstermektedir. Ve Marie'nin içinde bulunduğu durumun mizahi yanını görebilme becerisi, 'umutsuz' olarak nitelendirilmenin onda yarattığı, günden güne artan çaresizlik hissiyle savaşabilmesine yardımcı olan etkenlerden biriydi. Marie'nin inancını güçlendiren, onu ruhen ayakta tutan ve hem kendinin hem de diğerlerinin beklentilerinin çok ötesinde bir iyileşme gösterebilmesini sağlayan şey, gösterdiği sıradan (elbette ki onun ısrarcılığı ve adanmışlığı bu çabayı bir yanıyla sıra dışı kılıyordu), insani çabadan ibaretti.

Marie'nin hayat öyküsü, paylaşıldığından itibaren çok büyük bir kitleye ulaştı; daha fazlasına da ulaşmayı hak ediyor. Bu, kronik bir mağlubiyetin tehditkâr atmosferinde, ihmal ve istismarla, yeniden doğuş ve ilham ile örülmüş bir ağın ortasında yeşeren bir sevgi ve özenin hikayesidir. "Herkes için umudumuz olmalı," diyor Marie. Hayat öyküsü de bizi başka bir seçenek olmadığına ikna eder nitelikte.

Hikayesini anlatma konusunda bana iş birliği teklifinde bulunduğu için onur duyuyorum. Geçmişim, bu tip bir iş birliğini oldukça heyecan verici ve değerli kılıyor. Bir toplum psikoloğu olarak yaklaşık yirmi yıldır dünyanın farklı bölgelerinde şifa deneyimi ve toplumsal şifa sistemleri üzerine araştırmalar gerçekleştirdim. Her zaman için iyileşme süreçleri ve özellikle de bu süreçlerin bireyde ve toplumdaki kökenleri ile ilgili daha çok şey öğrenmeye çalıştım. Yine bir klinik psikolog olarak kendimi, farklı kültürlerin şifa sistemlerindeki anlayışları, Amerika'daki ruhsal ve toplumsal problemlere uygulamaya adanmıştım. Öğrendim ki sağlık ve şifa; tedavi tekniklerinden ziyade kendimize ve diğerlerine karşı duyduğumuz sevgiden ve saygıdan doğuyor.

Hem bireysel, hem toplumsal olarak kendi kendini iyileştirme ve özden gelen şifanın taşıdığı potansiyel, sıklıkla görmezden gelinmektedir. Marie ile çalışmak nadir rastlanır bir ayrıcalık; yaşamı bizlere şifa üzerine iç görüler sunarak önümüzü aydınlatıyor ve bu içgörülerini pratik değişim araçları haline getirebilmek adına bize yol gösteriyor.

Marie'nin öyküsü karmaşık ve çözümlenmesi zor bir öykü. Bu kötüyle iyinin, zaferle trajedinin karşı karşıya getirildiği hikayelerden değil. Anlatılan, geçmiş durumlar ve sıradan tecrübelerden oluşan, yer yer de içgörülere dayalı ve cesur anlarıyla ilham verici olan bir hayat.

Marie, hastanede yattığı dönem de dahil olmak üzere, hiçbir zaman bir akıl hastası olmamıştı. Marie Harvard'da aldığım psikoloji derslerini verirken "eski" ya da "iyileşmiş" bir akıl hastası da değildi. Bu etiketler, bireyi ortaya çıkarmaktan çok üstünü örten tanımlamalardır. Bu etiketler, kişiyi karikatürize eder; bizi onlarla ilişki kurmak durumunda kalmayalım diye diğer insanlardan uzaklaştırır. Marie, birçoğumuzdan daha farklı hayat tecrübeleri olan ve insan yönünü asla yitirmemiş bir birey. Psikozun en diplerindeyken bile, yaşam enerjisinin tümünü kullanması gerekse de, kendi akıl sağlığına kavuşmak için çaba gösterebiliyordu. Hastanedeki yatağında cenin pozisyonunda yatarken, hala kendisini görebiliyordu: "Kendime baktım ve 'Yeter,' dedim, 'Bu artık böyle devam edemez. Eğer buradan çıkmak istiyorsam, eğer iyileşmek istiyorsam, bu böyle gidemez.'"

Günümüzde, ruhsal bozuklukların önlenmesi ve rehabilitasyon alanlarında oldukça saygın bir uzman olan Marie, kendisini "iyileştirilmiş" olarak tanımlamayı reddediyor. Bu tip bir etiketin sağlığını kazanma ve koruma süreçlerini görmezden geldiğini hissediyor. "Sutton State Hastanesi'nden taburcu edildiğimde henüz 'iyi' değildim. İyileşme sürecindeydim. Dışarıdaki ilk yıllarımda, kaygılarımın içine hapsedilmiş ve duygularımdan tümüyle kopmuş olarak, kaskatı kesilmiş bedenimle kapının yanına çıkmak

durumunda kaldığım anlar olurdu. Yine de sevgi ve ilgi talebinde bulunmamayı öğrenmek zorundaydım, duygu alışverişinde bulunmayı öğrenmem gerekiyordu.”

Bir ruh sağlığı uzmanı olarak Marie'nin çalışma felsefesi son derece basittir. Marie 'hasta özerkliği' ve hastanın 'iç kontrol' yönündeki gelişimi üzerinde durur. Onun programında, bürokratik engellerin en aza indirildiği ve hastalar ile personel arasındaki iletişimin en üst seviyede tutulduğu, ailevi bir yaklaşım söz konusudur. Marie'nin bu konuda oldukça katı bir duruşu vardır: “Ne kadar umutsuz görünüyor olsa da, asla kimseden vazgeçmeyeceksin! Belki bunu isteyeceksin, ama asla bilemezsin. Beni ele alalım, insanlar benim tekrar hastaneye yatırılacağımla konusunda iddiaya giriyorlardı. Ama bak, aksini kanıtladım!”

Marie, çok acı yıllar geçirdiği akıl hastanesine geri döndü, ama bir sosyal hizmet görevlisi olarak. Bazen insanlar “Oraya nasıl dönebildin?” diye soruyorlar. Marie ise bunda bir sorun görmüyor. “Bu pozisyonu, hizmetlerini geliştirmeyi amaçlayan bir hastaneye, kaliteli bir bakım sistemi kazandırabilmek için kabul ettim,” diyor. Marie'nin eylemlerini şekillendiren şey sadece iyimserlik değil. Şu anda ülke çapında bir turnede olan ruhani müzik grubu Peacemakers'a olan bağlılığı da bunu kanıtlar nitelikte. Diğer insanlara ulaşım umut verebilmek, Marie'nin içindeki inancı daha da güçlendiriyor.

Marie'nin anlatılmaya değer bir hayat hikayesi var ve o da başkalarına yardım edebilmek adına hikayesini paylaşmayı bir görev kabul ediyor. “İnsanlar için çalışıyorum,” diyor Marie, “Umutsuz ve evsiz insanlar için. Onların yaşadığı reddedilmişlik hissini çok iyi anlıyorum. Zira aynı hissi birinci elden deneyimledim.” Ancak Marie, hikayesini tedirginlikle anlatıyor, çünkü yüzeysel bir şekilde rol model alınacağından endişe ediyor. “Danışanlarımın temelsiz bir şekilde ‘o yapabildiyse ben de yapabilirim’ mesajını almalarını istemiyorum,” diyor. “Ben hastalarımın kaydettiği ilerlemeyi, ürettikleri ya da başardıkları şeyler üzerinden değil, yaşam kaliteleri üzerinden ölçüyorum.”

Milyonlarca insana ilham olan, şizofreni tanısından Harvard'a uzanan uzun, meşakkatli ancak umut dolu bir hikaye bu... Marie Balter hayatının en güzel yirmi yılını bir akıl hastanesinde geçirdikten sonra arka koğuşların tüyler ürperten atmosferinden kurtulmayı başardı ve Harvard Üniversitesi'nde lisansüstü eğitimine giden yolda ilerledi.

Marie Balter bu kitapla sevginin, tutunmanın, içsel gücün ve iradenin yaşayan bir örneği olarak kendisi gibi şifa arayanların elinden tutan bir rehber oluyor.

hayykitap

ISBN: 978-625-7479-69-1

9 786257 479691